

[REDACTED]

Van: bestuurssecretariaat
Verzonden: maandag 1 februari 2021 15:48
Aan: 'chris.kuijpers@minbzk.nl'
CC: [REDACTED]@minbzk.nl
Onderwerp: Graag uw aandacht voor onze zorgen vooruitlopend op ons gesprek op 9 februari a.s.

Namens burgemeester Klein ontvangt u onderstaande mail.

Geachte heer Kuijpers,

Sinds midden vorige maand ben ik gestart als burgemeester van Scherpenzeel. Een mooie en eervolle uitdaging, waarbij ik de verantwoordelijkheid voel om mijn opdracht (het zoeken naar verbinding en het begeleiden van het arhi-proces) in te vullen als burgemeester voor Scherpenzeel. In deze opdracht ervaar ik dilemma's (in het bestuurlijk proces, de politieke context, de ambtelijke organisatie en met name in de Scherpenzeels samenleving) die breder in ons college leven. Het verbeteren van de relatie met onze buurgemeente, en het naar onze mening realistische perspectief van duurzame mogelijkheden in de bilaterale samenwerking met de gemeente Barneveld staan haaks op een proces waarin de piketpalen steeds worden verlegd richting herindeling, en het fusieproces dat nu wordt ingezet.

Op 21 januari jl. spraken wethouder Van Ekeren en u elkaar telefonisch. U gaf daarbij aan dat de minister zich pas na vaststelling van het Herindelingsontwerp (HO) door GS van Gelderland opnieuw over het dossier wil buigen. Nu het HO is vastgesteld, Omdat de eerstvolgende mogelijkheid om u te spreken zich pas op 9 februari a.s. voordoet, en naar onze mening haast geboden is, willen wethouder Van Ekeren en ik u vooruitlopend op ons gesprek alvast meenemen in onze zorgen.

Doelredenering in relatie tot ontwikkelingsperspectief

Meerdere keren hebben wij uw aandacht gevraagd voor de doelredenering in het handelen van GS. Wij hebben gepleit voor een 'frisse blik' en voor de oplossingsgestuurde (in plaats van opgavengerichte) opzet van het Open Overleg, en voor zorgvuldigheid en ruimte om samenwerking een kans te geven. Wij voelen ons hierin onder andere gesteund door rapporten van Elzinga, Frissen en de Spiegelgroep. In het Herindelingsontwerp zien we deze doelredenering terug. De feitelijke en financiële onderbouwing van het HO is eenzijdig, ontbeert consistentie en gaat uit van een inmiddels achterhaalde werkelijkheid. Verschillen worden onevenredig uitvergroot. Wanneer een vergelijking in het nadeel van Barneveld uitvalt (bijv. de financiële positie) wordt dit verdoezeld c.q. omschreven door frasen als '*in financieel opzicht vullen beide gemeenten elkaar aan*'. Daarbij wordt *Scherpenzeel als beheersgemeente*^[1] neergezet, en onze OZB verhoging als *kosten voor zelfstandigheid*^[2] gepresenteerd. Dit doet ons met weinig vertrouwen uitkijken naar de PR-strategie van GS op weg naar de peiling die zij dit voorjaar gaan organiseren. Het college voelt zich opnieuw in een defensieve positie gedrukt. Wij betreuren dat ten eerste. Het vergroot de discrepantie in het bestuurlijk samenspel en het uitvoerend handelen in de ambtelijke organisatie.

Kernenbeleid geen substituuat voor lokale autonomie

Onze inwonerpeiling van juli 2020 (waarin 87% van onze inwoners voor een zelfstandig Scherpenzeel koos) wordt door GS terzijde geschoven. De argumentatie daarvoor is dat de voordelen van herindeling (zeker i.v.m. het 'Kernenbeleid Plus') naar hun mening onvoldoende waren belicht in de Scherpenzeelse peiling. Los van wat je zou kunnen zeggen over de attitude van GS richting onze lokale samenleving, is het überhaupt de vraag of dat Kernenbeleid nou wel een 'plus' is ten opzichte van de huidige situatie. Er ontbreekt een concrete uitwerking van het beoogde kernenbeleid ten aanzien van de beleidsvrijheid voor de kernen, of ten aanzien van het voorzieningenniveau. Dat laatste brengt een risico met zich mee dat we niet mogen onderschatten gezien de precaire financiële situatie in Barneveld.

Daarenboven geldt ten principale dat de Gemeentewet helder is over bevoegdheden binnen één gemeente. Het budgetrecht ligt bij de gemeenteraad, evenals de macht om het kernenbeleid naar behoefte bij te stellen. Daarmee is iedere 'garantie' die kan worden bedongen per definitie tijdelijk. Om die reden is Scherpenzeel slechts als een zelfstandige gemeente autonoom!

Gecultiveerde vertrouwensbreuk als excuus voor herindeling

Citaat Publiekssamenvatting HO: *We stelden vast dat gemeenten Scherpenzeel en Barneveld kiezen voor samenwerking met elkaar, maar van mening verschillen over de manier waarop. Daarom kiezen wij, het college van Gedeputeerde Staten (GS), voor een gemeentelijke herindeling.*

Zoals we eerder hebben benoemd lopen de in het Open Overleg onderzochte varianten 1 en 2 in elkaar over. Tussen 'samenwerking op basis van DVO's' (voorkeur Barneveld) en 'een groeimodel vanuit de bestaande samenwerkingen naar een meer duurzame samenwerkingsrelatie, waarbij ook op beleidsinhoud wordt samengewerkt' was zeker een duurzaam en realistisch compromis te vinden geweest.

Om die reden heeft ons college op 8 december (en meermaals daarna) aan GS gevraagd om de laatste maand van het Open Overleg te benutten aan de relatie te werken, bijvoorbeeld met mediation. GS heeft dit geweigerd, en bovendien de geplande overleggen gecancelled.

Wij zijn er van overtuigd dat met meer tijd, met minder dwingende druk van de provincie, en met een kleine inspanning van GS samenwerking gerealiseerd had kunnen worden. Met de benoeming van de heer Luteijn als waarnemend burgemeester voor Barneveld (per 1 februari 2021) en ondergetekende sinds medio januari 2021 voor de gemeente Scherpenzeel is de haalbaarheid voor een duurzame samenwerking een reëel ontwikkelingsperspectief ten behoeve van het behoud van twee zelfstandige gemeenten. Daarmee kunnen we zeker ook tegemoet komen aan de intentie van GS, te borgen dat Scherpenzeel ook in de toekomst een bestuurskrachtige gemeente blijft.

De haast waarmee GS conclusies trekt ten aanzien van de (on)haalbaarheid van samenwerking met Barneveld is om die reden dubbel wrang in het licht van de adviezen van Elzinga, Frissen en de Spiegelgroep, die zonder meer terzijde worden geschoven. Deze deskundigen pleitten er immers voor het 'paardenmiddel' herindeling niet in te zetten, en te investeren in draagvlak van onderop.

Zowel de paradigmaverschuiving in de onderbouwing van GS waarbij eerst organisatiekracht, daarna financiën, vervolgens bestuurskracht, en nu 'gebrek aan vertrouwen bij Barneveld waardoor geen samenwerking kan worden gerealiseerd' als de gekozen motivatie van GS staan op gespannen voet met de uitgangspunten, zoals door GS bij u bepleit in het kader van de Thorbeckegesprekken ^[iii].

Ons verzoek

Zoals besproken overwegen wij om de minister opnieuw te verzoeken in te grijpen in de gevoerde procedure.

Onze mening over de rechtmatigheid van de provinciale regieneming is u bekend, evenals onze teleurstelling dat ons verzoek om de rechtmatigheid te toetsen tot op heden niet-ontvankelijk is gebleken.

Uw beleidskader geeft nadrukkelijk aan dat gemeenten primair zelf aan zet zijn om aan hun opgaven te werken. Zolang daarvoor reële mogelijkheden bestaan zou hiertoe ruimte moeten worden geboden.

Alhoewel wij de aarzeling van de minister, om te interveniëren in de beleidsruimte van lagere overheden, waarderen, verzoeken wij binnen het Beleidskader Herindeling gebruik te maken van uw discretionaire bevoegdheid de regie te nemen. Zorgvuldigheid en objectiviteit, respect voor het gemeentelijk primaat om aan de eigen opgaven te werken, en bovenal draagvlak van onderop zijn naar onze mening principiële zaken die een interventie van de minister rechtvaardigen.

Wij vragen u dan ook een klemmend beroep te doen op de minister, om zo spoedig als mogelijk te acteren met als doel:

1. Een spoedig herstel van het vertrouwen in een overheid, die de daad bij het woord voegt, en recht doet aan de principes zoals neergelegd in de Thorbeckebrief, het Beleidskader Arhi en in het Gelderse Aanbod 'Samen voor de toekomst van het openbaar bestuur';
2. de verdere impact van een voortslepende discussie (inclusief de polarisatie die een zienswijzenprocedure met zich mee zal brengen) op de verhoudingen in de regio, in onze raad, in onze organisatie en in het dorp te beperken. Dit hele proces heeft diepe sporen nagelaten (zie rapport Frissen). Door de handelwijze van GS worden wij opnieuw in het defensief gedwongen, terwijl wij willen werken aan herstel van relaties;
3. de naar onze mening reële kans om alsnog tot een duurzame samenwerking met Barneveld te komen te ondersteunen. In beide gemeenten zijn nieuwe burgemeesters benoemd, die beiden zoeken naar verbinding.

- Laat ons, voordat in een zienswijzenprocedure definitieve posities worden ingenomen, werken aan het verder uitbouwen van deze reeds bestaande wederzijds ervaren prettige en correcte samenwerking en
4. dat daarmee ondergetekende namens het college van Scherpenzeel in zorgvuldigheid gedurende de aanstaande procedure van zienswijze, de bestuurlijke en ambtelijke processen in de beoogde samenwerking met de gemeente Barneveld, ook ten aanzien van de Scherpenzeels samenleving, kan voldoen aan de versterking van de bestuurskracht zoals GS van Gelderland beoogt. Daarbij heeft ondergetekende de behoefte op te merken, dat deze week de gesprekken, naar de uitgesproken verwachting van GS in het HO, met de gemeente Barneveld ondanks het hierboven geschetste dilemma en de geconstateerde discrepantie worden opgestart.

Wij spreken de wens uit op dinsdag 9 februari a.s. een concreet standpunt te mogen vernemen.

Met vriendelijke groet,
namens het college van B&W, en in het bijzonder portefeuillehouder Izaäk van Ekeren,

Ing. E. Klein
Burgemeester

T: ☎ (033) 457 33 60

🌐 www.scherpenzeel.nl

Volg de gemeente Scherpenzeel op:

---

^[i] Scherpenzeel heeft stevige ambities, die tot op heden worden waargemaakt (realisatie bedrijventerrein, bijdrage in RES, koploper Omgevingsvisie, maatwerk dienstverlening sociaal domein). Scherpenzeel is, als vitaal dorp in het westelijkste puntje van Gelderland, volop in ontwikkeling: onze woningvoorraad groeit de komende 10 jaar met 25%. Dit biedt bovendien ruimte voor nieuwe incidentele investeringen in ambities met een Grex van 15-20 mln.

^[ii] Niet de organisatieversterking leidde tot lastenverhoging, maar onze eigen democratische, door de samenleving gedragen, keuze om noodzakelijke investeringen NIET ten koste te laten gaan van onze bovengemiddelde bijdrage aan de voorzieningen in ons dorp. De vrijheid om als dorp zelf te bepalen hoeveel we willen investeren in ons voorzieningenniveau maakt het alternatief 'kernenbeleid' tot wassen neus.

^[iii] Gelders aanbod 'Samen voor de toekomst van het openbaar bestuur' dd 26 november 2020